

Respectprotocol

Twickel College Borne

2022 - 2023

Inhoudsopgave

1. Vooraf	3
2. Pesten	4
Wat is pesten?	4
Hoe wordt er gepest?	4
De gepeste leerling	5
Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders).....	5
De pester	6
De meelopers en andere leerlingen.....	6
Het aanpakken van pesten	7
3. Het respectprotocol	8
Uitgangspunten.....	8
De vijfsporenaanpak	8
Preventieve maatregelen.....	9
4. Het stappenplan na een melding van pesten	11
A. De mentor.....	11
B. De Ondersteuningscoördinator.....	11
C. Taakopdracht	12
D. Schorsing	12
E. Schoolverwijdering.....	12
De taak van vakdocenten.....	12
De rol van de zorgcoördinator	12
5. Digitaal pesten ofwel cyberpesten	13
Wat is Cyberpesten?	13
Hoe wordt er gepest?	13
Het stappenplan na een melding van cyberpesten.....	13
6. Bijlagen	15
Bijlage 1: Respectcontract klas	15
Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	16
Bijlage 3: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest	17
Bijlage 4: Tips voor leerlingen	18
Bijlage 5: Links voor bruikbare adressen bij cyberpesten	19
Bijlage 6: Films over pesten	20
Bijlage 7: Adviezen aan ouders	21
Bijlage 8: Protocol Social Media.....	22

1. Vooraf

Dit respectprotocol is erop gericht om het schoolteam, de ouders en de leerlingen op de hoogte te brengen van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. Door het protocol te hanteren ontstaat er een samenwerking tussen het schoolteam, de ouders en de leerlingen. Het respectprotocol bevat richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag en omschrijft voorwaarden en activiteiten die pesten kunnen voorkomen. Alles valt of staat bij signalering en/of melding van pestgedrag.

De acties die ondernomen worden zijn niet statisch. Het protocol wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld. Afhankelijk van ontwikkelingen binnen de school en maatschappij, zal ook het handelen rond respectvol met elkaar omgaan en de aanpak op pestgedrag zich verder ontwikkelen. Het protocol kan dan aangepast worden.

Bij het opstellen van dit protocol is gebruik gemaakt van respectprotocollen uit het VO, www.schoolveiligheid.nl en adviezen van de VO-raad.

2. Pesten

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd, volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene berichten op social media.

Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken.

Achtervolgen: opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten.

Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten.

Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen.

Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling(en) te doen.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze kleden zich anders, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet of ze praten anders. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte;
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- het probleem lijkt onoplosbaar;
- het idee dat het niet mag klikken.

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

- Niet meer naar school willen;
- Niet meer over school vertellen thuis;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan vroeger;
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;

- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie;
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken;
- Het moeten spelen van een niet-passende rol;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas;
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd;
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau);
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.

3. Het respectprotocol

Het respectprotocol vormt de verklaring van de school waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het respectprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

Dit houdt in:

1. De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

2. Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Het aanbieden van hulp vanuit de ondersteuning (mentor en ondersteuningscoördinator).

3. Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.

- Het aanbieden van hulp vanuit de ondersteuning (mentor en ondersteuningscoördinator).

4. Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

5. Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training (bijv. een sova training) aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

De mentor geeft mentorlessen: lessen over o.a. afspraken/regels, groepsdynamiek, veiligheid, sociale vaardigheden en media wijsheid:

Afspraken, regels, veiligheid en groepsdynamiek:

Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. In de klas, duidelijk zichtbaar, hangt een bord met 6 pictogrammen met de basisregels. Het onderling plagen en pesten wordt genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn mentorlessen het respectprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

In de klassen wordt aandacht besteed aan respect/pesten.

De leerlingen ondertekenen aan het eind van deze les(sen) een aantal samen gemaakte afspraken (het respectcontract).

Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan respect/pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.

Voorbeeld van een respectcontract:

Contract “veilig in school”

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school.

Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

1. We hebben respect voor elkaar: iedereen kan zichzelf zijn.
2. We blijven van elkaar af.
3. We blijven van elkaars spullen af.
4. We schelden niet.
5. We sluiten niemand buiten.
6. We lossen ruzies op door met elkaar te praten.
7. Als we vertellen dat iemand gepest wordt, is dat geen klikken.
8. Iedereen laat duidelijk blijken dat hij/zij iets niet wil.
9. Als iemand duidelijk maakt dat hij/zij iets niet wilt, stoppen we.

Deze afspraken gelden ook voor social media!

Sociale vaardigheden:

In de mentorlessen wordt aandacht besteed aan de sociale vaardigheden, o.a. door middel van de methode ‘Tumult’.

Mediawijsheid:

In de mentorlessen wordt aandacht besteed aan mediawijsheid. Dit wordt gecoördineerd door de coach Mediawijsheid. Het doel is o.a. om digitaal pesten tegen te gaan (zie hoofdstuk 5).

Week tegen pesten:

Daarnaast schenkt de school jaarlijks extra aandacht aan het thema respect/pesten tijdens ‘de week tegen pesten’ (www.weektegenpesten.com).

4. Het stappenplan na een melding van pesten

A. De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester apart. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage II en III. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
2. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
3. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met de het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
4. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de leerlingcoördinator. De mentor legt alle gebeurtenissen en afspraken vast in het leerlingvolgsysteem in SOM.

B. De leerlingcoördinator en de ondersteuningsfunctionaris

1. De leerlingcoördinator neemt de rol van de mentor over, bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten, het klassenverband overstijgt.
2. De leerlingcoördinator heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel driedig, namelijk:
 - confronteren (zie bijlage III)
 - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
 - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
4. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
5. De ondersteuningsfunctionaris adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, hulp op vrijwillige basis.
6. De leerlingcoördinator stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
7. De ondersteuningsfunctionaris bespreekt de mogelijkheden tot hulp(verlening) met de ouders.

8. De leerlingcoördinator koppelt alle informatie weer terug naar de mentor en maakt aantekeningen in SOM.

C. Taakopdracht

Indien de leerlingcoördinator dit noodzakelijk acht, kan hij de pester straf opleggen in de vorm van een extra opdracht. Bijvoorbeeld: de leerling kan verplicht worden (in eigen tijd) een boek te lezen over pesten en een samenvatting hiervan te maken en/of een spreekbeurt te houden over pesten.

D. Schorsing

De schoolleiding kan de beslissing nemen om een leerling te schorsen.

E. Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er rest de school niets anders dan schoolverwijdering.

De taak van vakdocenten

De vakdocenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen om hulp en overleg in gang te zetten.

De rol van de ondersteuningsfunctionaris en de ondersteuningscoördinator

- a. De ondersteuningsfunctionaris ondersteunt waar nodig mentoren en de leerlingcoördinator tijdens de verschillende fasen in het proces.
- b. De ondersteuningsfunctionaris bepaalt waar extra ondersteuning wenselijk / nodig is voor de pester en/of de gepeste leerling.
- c. De ondersteuningsfunctionaris kan waar nodig een inbreng hebben tijdens de mentorlessen.
- d. De ondersteuningscoördinator adviseert en begeleidt waar nodig de ondersteuningsfunctionaris.
- e. De ondersteuningscoördinator is verantwoordelijk voor het respectprotocol en voor een jaarlijkse evaluatie en bijstelling hier van.

5. Digitaal pesten ofwel cyberpesten

Wat is Cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via social media. Sinds de komst van draadloos internet (wifi) zijn de mogelijkheden om digitaal te pesten toegenomen. Met een smartphone kan iedereen de hele dag online zijn, zonder toezicht van een volwassene. Hierdoor hebben leerlingen volop mogelijkheden tot digitaal pesten. Bovendien komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. De digitale mogelijkheden verruimen de ethische grenzen voor leerlingen. In het directe contact met anderen houden leerlingen zich meer in. Daarnaast kunnen daders anoniem blijven en is de reikwijdte van het internet veel groter.

Hoe wordt er gepest?

- pest-berichten (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haat berichten of het dreigen met geweld.
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- ongewenst contact met vreemden
- beelden (bv. blootfoto's) die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-berichten.

Het stappenplan na een melding van cyberpesten

- 1. Bewaar de berichten.** Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren.
- 2. Blokkeren van de afzender.** Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pester kan blokkeren.
- 3. Probeer de dader op te sporen.** Soms is de dader te achterhalen. De ICT ondersteuner kan hierbij helpen.
- 4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling.** Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.

5. Verwijs de ouders zo nodig door. Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk:

- 0800-5010: de onderwijsinformatielijn
- 0900-1113111: de vertrouwensinspectie

6. Adviseer aangifte. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101)

6. Bijlagen

Bijlage 1: respectcontract klas

Voorbeeld van een respectcontract:

Contract “veilig in school”

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school.

Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

10. We hebben respect voor elkaar: iedereen kan zichzelf zijn.
11. We blijven van elkaar af.
12. We blijven van elkaars spullen af.
13. We schelden niet.
14. We sluiten niemand buiten.
15. We lossen ruzies op door met elkaar te praten.
16. Als we vertellen dat iemand gepest wordt, is dat geen klikken.
17. Iedereen laat duidelijk blijken dat hij/zij iets niet wil.
18. Als iemand duidelijk maakt dat hij/zij iets niet wilt, stoppen we.

Deze afspraken gelden ook voor social media!

Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak wordt je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.

Bijlage 3: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is driedig:

- de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: Je bent heel gemeen. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemt is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc. Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen?

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage 4: Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart hotmail adres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op digitale pesterijen. Verwijder de berichten indien mogelijk
Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op.
- Ga naar je mentor toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar.

Bijlage 5: Links voor bruikbare adressen bij cyberpesten

Algemene zoekpagina's

- www.pesten.startkabel.nl
- www.pesten.startpagina.nl

Pesten (algemeen)

- www.pestweb.nl

Website met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.

- www.pesten.net

Voor en door slachtoffers.

- www.meldknop.nl

Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school

- www.veiliginternetten.nl

Een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.

- www.schoolveiligheid.nl

Stichting School en Veiligheid verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid.

Bijlage 6: Films over pesten

Bluebird (2005)

Bluebird vertelt het verhaal van brugklasser Merel, die van de ene op de andere dag het slachtoffer van pestende medeleerlingen wordt. Het meisje verandert van een vrolijke tiener in een in zichzelf gekeerd kind.

Bridge to Terabithia (2007)

'Bridge to Terabithia' is een bioscoopfilm over pesten, vriendschap, familie en de kracht van de verbeelding. Jess is een buitenbeentje op school en binnen zijn eigen gezin. Leslie is het nieuwe opvallende meisje op school. De twee worden al snel de beste vrienden die samen alle pestkoppen aankunnen.

Bully (2013) Documentaire. Iedereen heeft te maken gehad met pesten. In Bully wordt een aantal kinderen gedurende het schooljaar gevolgd om alle kanten van het pesten te belichten.

Spijt! (2013) Verfilming van het gelijknamige boek van Carry Slee over een jongen die wordt gepest in de klas.

Bijlage 7: Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen

- Blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u dan contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de mentor bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect van een gepest kind vergroot worden of weer terug komen. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pester

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders

- Neem ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Bijlage 8: Protocol Social Media, mail en internetgebruik

Inleiding

Sociale media zoals Twitter, Instagram, Facebook, What's App, YouTube en LinkedIn bieden de mogelijkheid om te laten zien dat je trots bent op je school en kunnen een bijdrage leveren aan een positief imago van jouw school. Van belang is te beseffen dat je met berichten op sociale media (onbewust) de goede naam van de school en betrokkenen ook kunt schaden. Om deze reden vragen wij om bewust met de sociale media om te gaan.

Essentieel is dat, net als in communicatie in de normale wereld, de onderwijsinstellingen en de gebruikers van sociale media de reguliere fatsoensnormen in acht blijven nemen en de nieuwe mogelijkheden met een positieve instelling benaderen.

Het Twickel College Borne vertrouwt erop dat haar medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen verantwoord om zullen gaan met sociale media en heeft dit protocol opgezet om een ieder die bij het Twickel College Borne betrokken is of zich daarbij betrokken voelt daarvoor richtlijnen en, waar relevant, regels te geven.

Uitgangspunten

1. Het Twickel College Borne onderkent het belang van sociale media.
2. Dit protocol draagt bij aan een goed en veilig school- en onderwijsklimaat;
3. Dit protocol bevordert dat de instelling, medewerkers, leerlingen en ouders op de sociale media communiceren in het verlengde van de missie en visie van de onderwijsinstelling en de reguliere fatsoensnormen. In de regel betekent dit dat we respect voor de school en elkaar hebben en iedereen in zijn waarde laten;
4. De gebruikers van sociale media dienen rekening te houden met de goede naam van de school en van een ieder die betrokken is bij de school;
5. Het protocol dient de onderwijsinstelling, haar medewerkers, leerlingen en ouders tegen zichzelf en anderen te beschermen tegen de mogelijke negatieve gevolgen van de sociale media;

Doelgroep en reikwijdte

1. Deze richtlijnen zijn bedoeld voor alle betrokkenen die deel uitmaken van de school. dat wil zeggen medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en mensen die op een andere manier verbonden zijn aan Twickel College Borne.
2. De richtlijnen in dit protocol hebben enkel betrekking op school gerelateerde berichten of wanneer er een overlap is tussen school, werk en privé.

Sociale media in de school

A. Voor alle gebruikers (medewerkers, leerlingen en ouders/verzorgers)

1. Het is medewerkers en leerlingen niet toegestaan om tijdens de lessen actief te zijn op sociale media tenzij door de schoolleiding respectievelijk leraren hiervoor toestemming is gegeven. (zie ook A6)
2. Het is betrokkenen toegestaan om kennis en informatie te delen, mits het geen vertrouwelijke of persoonlijke informatie betreft en andere betrokkenen niet schaadt.
3. De betrokkene is persoonlijk verantwoordelijk voor de inhoud welke hij of zij publiceert op de sociale media.

4. Elke betrokkene dient zich ervan bewust te zijn dat de gepubliceerde teksten en uitlatingen voor onbepaalde tijd openbaar zullen zijn, ook na verwijdering van het bericht.
5. Het is voor betrokkenen niet toegestaan om foto-, film- en geluidsopnamen van school gerelateerde situaties op de sociale media te zetten tenzij betrokkenen hier uitdrukkelijk toestemming voor plaatsing hebben gegeven;
6. Het is medewerkers van het Twickel College Borne niet toegestaan om 'vrienden' te worden met leerlingen op sociale media. Een uitzondering hierop is het creëren van een gebruikssituatie m.b.v. sociale media, waarbij leerkracht en leerlingen een groep vormen met een pedagogisch en/of didactisch doel. In dat geval is de leerkrachtaccount een apart gevulde account dat volledig los staat van zijn/haar evt. account(s) op sociale media voor privé gebruik.
7. Alle betrokkenen nemen de fatsoensnormen in acht. Als fatsoensnormen worden overschreden (bijvoorbeeld: mensen pesten, kwetsen, stalken, bedreigen, zwartmaken of anderszins beschadigen) dan neemt de onderwijsinstelling passende maatregelen. Zie ook : *Sancties en gevolgen voor medewerkers, leerlingen en ouders/verzorgers*

B. Voor medewerkers tijdens werksituaties

1. Medewerkers communiceren tijdens werksituaties per e-mail alleen met het aan hen verstrekte emailadres
2. Medewerkers hebben een bijzondere verantwoordelijkheid bij het gebruik van sociale media: privémeningen van medewerkers kunnen eenvoudig verward worden met de officiële standpunten van de onderwijsinstelling.
Indien een medewerker deelneemt aan een discussie die (op enigerlei wijze) te maken heeft met het Twickel College Borne dient de medewerker te vermelden dat hij/zij medewerker is van de school.
3. Als online communicatie dreigt te ontsporen dient de medewerker direct contact op te nemen met zijn/haar leidinggevende om de te volgen strategie te bespreken.
4. Bij twijfel of een publicatie in strijd is met deze richtlijnen neemt de medewerker contact op met zijn/haar leidinggevende.

C. Voor medewerkers buiten werksituaties

1. Het is de medewerker toegestaan om school gerelateerde onderwerpen te publiceren mits het geen vertrouwelijke of persoonsgebonden informatie over de school, zijn medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen betreft. Tevens mag de publicatie de naam van de school/de stichting niet schaden.
2. Indien de medewerker deelneemt aan een discussie die (op enigerlei wijze) te maken heeft met de onderwijsinstelling dient medewerker te vermelden dat hij/zij medewerker is van een met name te noemen school van het Twickel College Borne
3. Indien de medewerker over het Twickel College Borne publiceert dient hij/zij het bericht te voorzien van het bericht dat de standpunten en meningen in dit bericht de eigen persoonlijke mening zijn en los staan van eventuele officiële standpunten van de school. Verder meldt de medewerker dat hij of zij niet verantwoordelijk is voor de inhoud en uitlatingen van derden.

D. Voor leerlingen binnen schoolsituaties

1. Voor leerlingen binnen schoolsituaties hanteert elke school een op de leerlingen gericht protocol. Dit betreft een protocol dat ook afspraken bevat m.b.t. internetgebruik in het algemeen. Dit protocol wordt actief onder de aandacht van de leerlingen gebracht

E. Voor leerlingen buiten de directe schoolsituaties

1. Hoewel gedragingen van leerlingen buiten de directe schoolsituatie niet tot de eerste verantwoordelijkheid van de school behoren, hebben de scholen van het Twickel College Borne wel een plicht tot handelen indien dit gedrag leidt tot gevoel van onveiligheid en gepest worden van andere leerlingen van de school. Juist d.m.v. het gebruik van sociale media is er een grijzer gebied tussen binnen en buiten de school ontstaan. Dus ook in dit soort situaties kunnen proportionele sancties van toepassing zijn. De school neemt aan dat ouders/verzorgers deze betrokkenheid ook erkennen.

Sancties en gevolgen voor medewerkers

1. Medewerkers die in strijd handelen met dit protocol maken zich mogelijk schuldig aan plichtsverzuim. Alle correspondentie omtrent dit onderwerp wordt opgenomen in het personeelsdossier.
2. Afhankelijk van de ernst van de uitlatingen, gedragingen en gevolgen worden naar medewerkers toe rechtspositionele maatregelen genomen welke variëren van waarschuwing, schorsing, berisping, ontslag en ontslag op staande voet.
3. Indien de uitlating van medewerkers mogelijk een strafrechtelijke overtreding inhoudt zal door een daartoe bevoegde medewerker van het Twickel College Borne aangifte bij de politie worden gedaan.

Sancties en gevolgen voor leerlingen en ouders

1. Leerlingen en / of ouders/verzorgers die in strijd met dit protocol handelen maken zich mogelijk schuldig aan verwijtbaar gedrag. Alle correspondentie omtrent dit onderwerp wordt opgenomen in het leerlingendossier.
2. Afhankelijk van de ernst van de uitlatingen, gedragingen en gevolgen worden naar leerlingen en / of ouders/verzorgers toe maatregelen genomen welke variëren van waarschuwing, schorsing en verwijdering van school
3. Indien de uitlating van leerlingen, en/of ouders/verzorgers mogelijk een strafrechtelijke overtreding inhoudt zal door een daartoe bevoegde medewerker van Twickel College Borne aangifte bij de politie worden gedaan.
4. Daar waar leerlingen en of ouders/verzorgers in strijd met dit protocol handelen in situaties die buiten de directe schoolsituatie ontstaan en waar ouders weigeren mee te werken aan maatregelen sancties, zal Twickel College Borne actief stimuleren dat slachtoffers van gedragingen aangifte doen bij de politie.

Sancties en gevolgen voor stagiaires

Stagiaires die in strijd met dit protocol handelen maken zich mogelijk schuldig aan verwijtbaar gedrag. Afhankelijk van de ernst van de uitlatingen, gedragingen en gevolgen worden naar stagiaires toe maatregelen genomen welke variëren van waarschuwing tot beëindiging van de stagemogelijkheden binnen het Twickel College Borne. Indien de uitlating van stagiaires mogelijk een strafrechtelijke overtreding

inhoudt zal door een daartoe bevoegde medewerker van het Twickel College Borne aangifte bij de politie worden gedaan.